

Mana-i Harfi; Nübüvvet

Türkiye’de olup, hele de İstanbul’da yaşayıp da Topkapı Sarayı’nı, Dolmabahçe Sarayı’nı gezmek büyük bir kayıptır. İnce sanatlar, muhteşem nakışlar, paha biçilmez mücevherler ve pek çok tarihi zenginlik... Buraların güzelliklerini yaşamak için aslında pek çok hazırlık bilgisini daha önceden aldığımız için en azından, “mücevher nasıl bir şeydir?”, “sanat ne demektir, ne işe yarar?”, “Osmanlı Devleti hangi tarih şartlarında yaşamıştır?” gibi pek çok sorunun cevabını kabaca verecek bilgi donanımı az veya çok burayı dolaşanlarda mevcuttur. Bu yüzden bu güzellikleri gören herkes hayret ve hayranlıklarını ifade ederler. Bunun ölçüsü ise müşahede edilen sanata yakınlık, nakıştan anlamak, tarih bilmek, hat bilmek gibi farklılıklarla doğru orantılıdır. Bu yüzden bütün bunları iyi bilen bir mihmandarla gezmek, saray gezisini çok daha anlamlandırır ve çok daha faydalı hale getirir.

Dünyada ve 20. yüzyıl sonrasında yaşayıp da 11. Söz’ün sarayını gezmek ise çok daha büyük bir kayıptır. Çünkü bu saraydan Hz. Adem’den bu yana geçen bütün insanlık tarihi, varlıkların güzellikleri, kainat sanatının incelikleri, canlıların güzellikleri bir fihriste, her güzelliğin numunelerinin bulunduğu bir müze şeklinde tanzim edilmiştir. Bu sarayda bütün ilimlerden örnekler, bütün yiyeceklerden tadımlıklar, her güzelliğin sunulduğu vitrinler vardır ve cömertçe tanzim edilmiştir. Aslında bu sarayı gezmekten kasıt “seyri ve tenezzühü” tam anlamı ile yapamamak, “ziyafet”’den gerçek tadları alamamak ve takdir edecek düzeye ulaşamamak olmalıdır. Herkesin isteği dışında kendini içinde bulunduğu ya da davet edildiği bir özellik taşımaktadır. Bütün sanatları farklı, incelikleri sonsuz, güzellikleri tarif edilemez sarayın anlaşılması için gerekli bilgiler ise gezi esnasında alınacaktır. Bir “yaver-i ekrem”, büyük bir elçi, saraydaki sanatların inceliklerini ve ne için yapıldıklarını, içinde bulunan her şeyin anlamını, her bir farklı desenin neye işaret ettiğini, her bir nakışın sarayı tanzim eden zatın hangi sanat yönüne, hangi ilmi maharetine ve hangi üstün becerisine işaret ettiğini anlatmaktadır.

Evet saray gezilmektedir, ama gezintinin anlamlı olup olmadığı, anlatılanların hedeflenen manalara dönüşüp dönüşmediği çok önemlidir. Sonra, gezintinin de bir şekli olmalı, belirli kurallar çerçevesinde yapılmalıdır ki, kargaşa çıkmasın. Bu açıdan kuralları öğretecek bir tarif edici, öğretici bir üstad vardır. Bu sarayda gezmek ve gezmek ayrımı, yaver-i ekremi dinlemek, tarif edici üstadın bildirdiği kurallar çerçevesinde yaparak geziyi anlamlandırmak ve huzurlu hale getirmek yada anlamlandırılmamış, kargaşa ve karmaşa içinde huzursuz bir gezi yapmak şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Anladığımız gibi bu saray aslında içinde yaşadığımız dünya, varlıklar alemi, yani kainattır. Bütün güzellikleri, nakışları,

ince san'atları bir taraftan "bizzat nazar-ı dekaikaşinasıyla" yani en ince ayrıntılara nüfuz edebilen, her sanatı anlamlandıran bakışı ile görmek için çizerken; "gayrın nazarıyla" bakmasının en parlak temsilcisi Nebî (a.s.m.) olmuştur. Varlıklar içinde, onların türünden, benzer özelliklerde yaratılmış; ancak bütün mahlûkatı, her canlıyı "nazarıyla alemin temaşa edildiği diğerler", "külli bakışın gayr konumundakiler" makamına yükseltmiştir. Onunla bütün varlıklar, özellikle insan türü ve o tür içindeki nebiler anlamlanmışlardır. Kendi nebilerinin tarif ettiği ve öğrettiği tarzda kainat sarayını gezen insanların nazarından geçen varlıklar, "nazar-ı dekaikaşına"nın muradı olan anlamlara kavuşur ve bütün varlıkların anlamlı hali, bütün nazarların manaya dönüştürdüğü isimlerdeki güzellikler bütün velilerin, salihlerin, asfiyanın nazarındaki manalar ve bütün nebilerin kendi ümmetlerine ulaştırdığı hakikatlerin hasılatı olan manalar, hepsi nübüvvetin zirvesindeki Hz. Muhammed'de (a.s.m.) birleşir. Saray'ın Yaratıcı'sına (c.c.) O'nun (a.s.m.) nazarının sonucu olarak takdim edilir. Bu temsil ettiği makamla varlıkların en şerefli konumuna yükseliyor, aleme teşrihi ve varlıkları şereflendirmesi ile her nev', her varlık, her cins, her taife kendine has lisaniyla onu alkışlıyor. Kainat büyük bir orkestraya dönüşüyor. Sultan-ı Ezel yer yüzü ve gökyüzünün farklı hallerini, farklı tavırlarını adeta dile getirip hoş bir sadayı kalp kubbelerinde ebediyen yankılanacak manalara dönüştürüyor. Mucizelerinin dilleriyle yeryüzü, gökyüzü, her türden varlıklar, Onun nübüvvetini yani varlıkları Yaratıcı'nın arzusu yönünde anlamlandıran üstün manasını ispat ediyorlar. İnsanlık tarihinin ortaya koyduğu veriler ise, değişime en dirençli, inatçı bir yaratılıştaki Arap kavminde gerçekleştirdiği ruhi ve sosyal inkılaplarla, tamamen bedevi bir kavimden medeniyetin zirvesine çıkmış bir topluluğun çıkışı ile O'nun nübüvvetini tasdik ediyor. Başta Hz. Muhammed (a.s.m.) olmak üzere bütün nebiler varlıkları, onlar içindeki şuur sahiplerini ve en ince ayrıntıları anlamlandırarak kainat kitabı içinde nübüvveti ifade ediyorlar.